

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ב"ל 8796-09-17

לפני: כב' השופטת קרן כהן
נציג ציבור (עובדים) מר הנו סלימאן
נציג ציבור (מעסיקים) מר שלמה קסל

התובע חנן גרין ת.ז. 000834978

הנתבע המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ עו"ד וירג'ניה מנסור

פסק דין

1. הנתבע גבה מהתובע דמי ביטוח לשנת 2013 באמצעות קיזוז קצבאות ומימוש עיקול שהוטל על חשבון הבנק שלו. האם התובע זכאי להחזר הסכומים שגבה הנתבע? זו השאלה הדרושה הכרעה במסגרת התובענה.

התשתית העובדתית

2. **התובע**, תושב ישראל, נכה בשיעור העולה על 90% ולכן פטור מתשלום מס הכנסה.
3. **משנת 2000 ועד לחודש 2/2013** (מועד הגיעו של התובע לגיל זקנה) שולמה לו קצבת נכות כללית.
4. **מחודש 2/2013** משולמת לתובע קצבת אזרח ותיק.
5. **בחודש מרץ 2005** הקים בנו של התובע עסק לתיקון טרקטורים וציוד כבד, מנופים וצינורות הידראוליים (להלן: **העסק**).
6. **בשנת 2007** החל התובע לעבוד כשותף בעסק, במשך "10 שעות בשבוע, לערך"¹.
התובע לא **דיווח** לנתבע על תחילת עבודתו כשותף בעסק.
7. **מס הכנסה** העביר לנתבע, באמצעות המערכת הממוחשבת, העתקים של שומות התובע לשנים 2007 עד 2016, המצביעים על הכנסות מעבודה כעצמאי². בשל הפטור שיש לתובע מתשלום מס הכנסה, השומות שהועברו **אינם כוללים** את פירוט של **מקורות ההכנסות**³.
יצוין כי התובע טען שהשומות שגויות ושתוקנו מאוחר יותר על ידי מס הכנסה לשומות של "לא עצמאי"⁴.
8. **ביום 12.1.2017** שלח הנתבע לתובע הודעה שכותרתה "שינויים בחשבונך בביטוח לאומי"⁵. בהודעה נכתב שבעקבות נתונים חדשים שהתקבלו בנוגע להכנסתו נערך חישוב חוזר של דמי

¹ עדות התובע – עמ' 5 ש' 1 – 8, ש' 19 – 23.

² סעיף 5 לסיכומי הנתבע; מוצגים נ/1 – נ/4.

³ עדות מר שלמה שנך – עמ' 17 לפרוטוקול ש' 21 – 32.

⁴ סעיף 13 לסיכומי התובע.

⁵ מוצג נ/7.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ב"ל 8796-09-17

הביטוח. הנתבע ציין שהחישוב התבסס על שומת מס הכנסה מיום 1.3.2015 הנוגעת להכנסותיו בשנת 2013 אשר המצביעה על הכנסה בסכום של 321,162 ₪ כעצמאי. לפיכך, נדרש התובע לשלם דמי ביטוח בסכום כולל של 4,451 ₪ (דמי ביטוח בסך 3,225 ₪, קנס בסך 1,218 ₪ והצמדה בסך 8 ₪). התובע לא שילם את החוב.

8. **ביום 13.3.2017** חויב חשבון התובע המתנהל אצל הנתבע בסכום של 4,589 ₪. סכום זה כולל דמי ביטוח בסכום של 3,225 ₪, קנסות והפרשי הצמדה.

9. **ביום 27.4.2017** נשלחה לתובע דרישה נוספת לתשלום החוב בסכום כולל של 4,524 ₪⁶. גם הפעם התובע לא שילם את החוב.

10. **מחודש מאי 2017** החל הנתבע החל לגבות את החוב מקצבת אזרח ותיק לה היה זכאי התובע. יצוין כי החוב נגבה במלואו מחמש קצבאות אזרח ותיק של התובע (5/2017 – 9/2017) ומכספים שהתקבלו כתוצאה ממימוש עיקול שהוטל על חשבון הבנק שלו⁷.

11. **ביום 25.5.2017** אישר התובע שקיבל את הדרישה לתשלום החוב וביקש פירוט של מקור החוב הנטען⁸. מכתב התובע לא נענה.

ביום 25.6.2017 שלח התובע פעם נוספת את המכתב מיום 25.5.2017 והוסיף את המילים "מזוע אינך מתייחס ועונה לי על מכתבי"⁹. גם הפעם לא נענה מכתבו של התובע.

12. **ביום 18.7.2017** הודיע הנתבע לתובע שבחשבונו קיים חיוב בסכום של 3,225 ₪ בגין דמי ביטוח כעצמאי לשנת 2013 בהתאם לשומה שהתקבלה ממס הכנסה. הנתבע הוסיף שהתקבלו גם שומות לשנים 2007 – 2016 עם הכנסות כעצמאי. לפיכך, התבקש התובע "על מנת שנוכל לבדוק את מקור ההכנסה אנא המצא לנו העתקי שומה לשנים הנ"ל עם הסבר ממה נובעת הכנסתך כעצמאי"¹⁰. התובע לא נענה לבקשת הנתבע וסירב להמציא העתקי שומה עם הסבר על מקורות הכנסותיו.

13. **ביום 1.8.2017** שלח התובע מכתב נוסף לנתבע שבו התייחס למכתב מיום 18.7.2017. התובע טען שאינו מבין את תשובת הנתבע וכינה אותה "תשובה מטופשת". התובע ביקש פעם נוספת לקבל הסבר למקור החוב ומי ביצע אותו¹¹.

⁶ צורף לנספח ד' לכתב התביעה.

⁷ מוצגים נ/א' – נ/ד' ו-נ/א' – נ/ב'.

⁸ נספח ד' לכתב התביעה.

⁹ נספח ו' לכתב התביעה.

¹⁰ המכתב צורף כנספח לכתב ההגנה.

¹¹ צורף לכתב התביעה – עמ' 15 מתוך 18.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ב"ל 8796-09-17

14. **ביום 3.8.2017** השיב הנתבע למכתב התובע וחזר על בקשתו לקבל פירוט שנתי הכולל את מקור ההכנסה. וכך כתב הנתבע¹²:

“בהמשך להתכתבויות בגין חובך למוסד לביטוח לאומי, הריני להבהיר בשנית. קיימות שומות לשנים 2015 – 2007 ובהן הכנסותיך לשנים הנ”ל – (הכנסות נכים). על מנת שנוכל לבדוק את מהות ההכנסה – מקור ההכנסה, נבקשך להמציא את הפרוט השנתי לכל שנה מהשנים הר”מ הכוללת את מקור ההכנסה. חובך נכון להיום נובע מחיוב דמי ביטוח כעצמאי לשנת 2013 בהתאם לדוח שהוגש למס הכנסה והתקבל במוסדנו” (ההדגשה הוספה – ק.כ).

15. **ביום 12.8.2017** ביקש התובע פעם נוספת לקבל פירוט של החוב¹³.

16. **ביום 14.8.2017** השיב הנתבע לתובע והודיע לו שחובו באותו מועד, העומד על סך 2,988 ₪¹⁴, נובע מחיובו בתשלום דמי ביטוח לשנת 2013. הנתבע הביא לידיעת התובע פעם נוספת את העובדה שקיימות שומות לשנים 2007 עד 2015 הכוללות הכנסות נכים.

הנתבע הוסיף והבהיר¹⁵: **“על פי החוק יחול עליך חיוב של דמי ביטוח לאומי לשנים אלו בגין הכנסותיך לשנים אלו בגין הכנסותיך כעובד עצמאי. על מנת שנוכל לחייב אותך בדמי ביטוח על הכנסותיך כעצמאי בלבד ולא על יתר ההכנסות נבקשך להמציא לנו העתקי הדוחות שהוגשו למס הכנסה בעבור שנים אלו” (ההדגשה הוספה – ק.כ).**

17. **ביום 27.8.2017** שלח התובע מכתב לנתבע, שבו ביקש שהנתבע יפנה אותו לסעיף בחוק הביטוח הלאומי המתיר לו לדרוש את העתקי הדוחות שהוגשו למס הכנסה¹⁶.

18. **ביום 5.11.2017** הודיע הנתבע לתובע שקיימת לו יתרת זכות בסכום של 1,557 ₪, אשר תוחזר לחשבון הבנק שלו בתאריך 12.11.2017¹⁷.

19. **ביום 1.10.2017** בוטלו צווי העיקול שהוטלו על חשבון הבנק של התובע¹⁸.

ההליכים המשפטיים

20. **ביום 6.9.2017** הגיש התובע כתב תביעה שבו טען כי הנתבע הוציא ממנו כספים במרמה. התובע ביקש שבית הדין יורה לנתבע להשיב את הכספים שגבה ממנו שלא כדין.

21. **ביום 18.2.2018** הגיש הנתבע כתב הגנה שבו שב על הטענות שנטענו במכתבים שנשלחו לתובע. הנתבע הוסיף שניסה לקבל את המסמכים הרלוונטיים ממס הכנסה, אולם נמסר לו כי עליו לפנות בעניין זה ישירות לתובע.

¹² המכתב צורף כנספח לכתב ההגנה.

¹³ נספח ו' לכתב התביעה.

¹⁴ החוב פחת כתוצאה מקיזוז קצבאות התובע.

¹⁵ המכתב צורף כנספח לכתב ההגנה.

¹⁶ נספח ב'1 לכתב התשובה.

¹⁷ מוצג נ/10.

¹⁸ ההודעה על ביטול צווי העיקול צורפה לתעודת עובד הציבור.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ב"ל 8796-09-17

לכתב ההגנה צורפו המכתבים שנשלחו לתובע, דפי פירוט הפעולות שבוצעו בחשבונו ותעודת עובד ציבור מיום 18.1.2018 של מר שלמה שניך – מנהל תחום בכיר ביטוח וגביה (להלן: **מר שניך**). וכך נכתב בתעודה¹⁹:

"מר גרין חויב בדמי ביטוח בסך 3,225 ₪ ובנוסף קנס בסך 1,218 ₪ והצמדה בסך 5 ₪ בגין הכנסותיו בשנת 2013 בעקבות שומה שנתקבלה ממס הכנסה.

בנוסף לשומה לשנת 2013 קיימות שומות נוספות לשנים 2015 – 2007 שעליהן עדיין לא חויב מר גרין בדמי ביטוח.

יש לציין שהשומות לשנים הנ"ל מקורם בהכנסות נכיס. הכנסות אלו מתקבלות ממס הכנסה ללא פרוט הרכב השומה ועל כך נתבקש מר גרין מס' פעמים להמציא העתקי הדוחות שהוגשו למס הכנסה על מנת שנוכל לחייבו רק על ההכנסה כעצמאי הכלולה בשומות.

למרות פניותינו המרובות לעשות כן לא המציא מר גרין את פירוט הכנסותיו כפי שנתבקש.

יש לציין כי במידה ולא ימציא את המבוקש יחויב מר גרין על כל הכנסותיו בשנים 2007 – 2015 כפי שמופיעות בשומות שנתקבלו ממס הכנסה.

נכון לתאריך 18.1.2018 לא נותרה למר גרין יתרת חובה בגין שנת 2013.

חובו קוזז מקצבת אזרח ותיק וכמו כן מביצוע עיקול בבנק מזרחי בסך 3,485 ₪.

בתאריך 15.11.17 הוחזר למר גרין סך 1,557 ₪.

למר גרין הוצע מס' פעמים לקיים פגישה מסודרת בסניפנו על מנת לדון בתיקו ובמעמדו במוסדנו אך עד היום לא נענה להזמנותינו" (ההדגשות הוספו – ק.כ.).

22. **ביום 4.3.2018** הגיש התובע כתב תשובה, שבו דחה את טענות הנתבע. התובע הוסיף שבשנת 2012 עקב דו"ח שומה שגוי נדרש לשלם דמי ביטוח, אולם הדרישה בוטלה לאחר שהמציא לנתבע דו"ח שומה מתוקן²⁰.

23. **דיוני ההוכחות התקיימו בתאריכים 25.4.2018 ו-23.5.2018.** מטעם הנתבע העיד התובע בעצמו ומטעם הנתבע העידו מר שניך, מר עאדל עסלי וגב' יהודית שטיין – עובדי הנתבע.

24. **הצדדים סיכמו טענותיהם בכתב.**

25. **יצוין כל הניסיונות לפתור את המחלוקת על ידי הצגת פירוט של הכנסות התובע בשנת 2013 - לא צלחו, עקב התנגדותו. לפיכך, נפנה להכריע בתביעה.**

דיון והכרעה

26. **כאמור, השאלה הדרושה הכרעה היא אם חיובו של התובע בתשלום דמי ביטוח לשנת 2013 נעשה כדין. בטרם נשיב על השאלה נפרט את טענות הצדדים ואת התשתית המשפטית.**

טענות הצדדים

27. **הנתבע טען כי לא היה מחויב לדווח לנתבע כשנכנס כשותף בעסק של בנו. הנתבע לא הציג את סעיפי החוק עליהם הסתמך שעה שחייב אותו בתשלום דמי ביטוח. הנתבע לא פירט ממה נובע**

¹⁹ תעודת עובד הציבור צורפה כנספח לכתב ההגנה.

²⁰ נספחים ד' ו-ה' לכתב התשובה.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ב"ל 8796-09-17

החוב. דו"ח השומה לשנת 2013 היה בידי הנתבע עוד בשנת 2015. עובדי הנתבע אינם מוסמכים לגבות חובות של חייבים אלא רק פקיד גביה ראשי. אין מקור חוקי לבקשה להמצאת העתקי שומות שהוגשו למס הכנסה. הנתבע פעל בניגוד לדין עת קיזז כספים מקצבת אזרח ותיק ועת הטיל עיקול על חשבון הבנק של התובע. אין הסבר למקור החיוב "מקדמה רטרו". טענת הנתבע שהתובע הוא בגדר "עצמאי" אינה נכונה, שכן במסמך הנתבע מיום 8.6.2018 הוא מוגדר כ"בעל הכנסה שלא מעבודה"²¹. מס הכנסה תיקן את שומת התובע מ"עצמאי" ל"לא עצמאי". עדי הנתבע התחמקו ממתן תשובות במהלך עדותם. החוק מונע מהנתבע לקבל את פירוט הכנסות התובע ממש הכנסה והוא מנסה לקבלם ממנו במרמה. התובע מעולם לא נשאל על מקור הכנסותיו קודם לכן והוא פטור מתשלום דמי ביטוח בהתאם לסעיף 350 לחוק הביטוח הלאומי. הנתבע מתעלם מסעיף 351(א) לחוק הקובע פטור למבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי. עובדי הנתבע החליטו לחרוג מסמכותם ולהתעמר בתובע שאינו מוכן להעביר להם את מבוקשם כל עוד לא יפנו אותו למקור סמכותם לבקש את שומות מס הכנסה. בשנים 2012 ו-2013 יצאו דו"חות שגויים של מס הכנסה והנתבע החליט לעשות דין לעצמו ולגבות תשלומים שלא כדין. היה על הנתבע לפעול בהתאם לשומות מס הכנסה ולפטור את התובע מתשלום דמי ביטוח. התובע אינו מחויב בהמצאת דו"חות מס הכנסה אלא רק את השומות. בהתאם לפסיקה על הנתבע לכבד את קביעת רשות המיסים, המהווה קביעה סופית.

28. **הנתבע** טען כי התובע לא עדכן אותו על כך שהפך לשותף בעסק של בנו. הנתבע קיבל שומות ממש הכנסה המלמדים של התובע יש הכנסות מעבודה כעצמאי. עקב נכותו של התובע ניתן לו פטור מתשלום מס הכנסה ולכן אין פירוט של מקורות ההכנסה. הנתבע ביקש מהתובע מספר פעמים להעביר אליו פירוט של מקורות ההכנסה ומהותה ביחס לכל שנה על מנת לעדכן את מעמדו ולחייב אותו בדמי ביטוח רק עבור אותם רכיבים החייבים בדמי ביטוח. התובע סירב לשתף פעולה ולכן חויב בתשלום דמי ביטוח על מלוא הכנסותיו בשנת 2013, בהתאם לחוק. בעקבות סירוב התובע להציג את הדוחות שהגיש למס הכנסה המפרטים את סוג ההכנסה ומהותה, הוא חויב בדמי ביטוח על מלוא ההכנסה. הנתבע רשאי לדרוש מהתובע להמציא העתק מהשומות מכוח תקנות הביטוח הלאומי (מקדמות), התשמ"ד-1984. אי חשיפת שומות מס ההכנסה מצביע על ניסיונו של התובע להסתיר מידע מהנתבע.

התשתית המשפטית

29. סעיף 342 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח חדש], התשנ"ה-1995 (להלן: **החוק**) קובע מיהם החייבים בדמי ביטוח, באופן הבא:

"(א) **מבוטח** שהוא **עובד עצמאי**, **ומבוטח שאינו עובד ואינו עצמאי**, **חייבים בתשלום דמי ביטוח בעד עצמם**. **אולם מבוטחת לפי פרק ג בלבד מכוח היותה אשת מבוטח אינה חייבת בתשלום דמי ביטוח**.
....." (ההדגשה הוספה – ק.כ.).

30. סעיף 345 לחוק מתייחס לחישוב הכנסתו השנתית של מבוטח וקובע כך:

²¹ נספח ב' לסיכומי התובע.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ב"ל 8796-09-17

"(א) עובד עצמאי יראו כהכנסתו השנתית את הכנסתו מהמקורות המפורטים בפסקאות (1) ו-(8) לפקודת מס הכנסה, ומי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי יראו כהכנסתו השנתית את הכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 2 האמור, והכל – בשנת המס שבעדה משתלמים דמי הביטוח (להלן - השנה השוטפת), ולאחר שנוכו ההוצאות הקשורות במישרין בהשגת ההכנסה.

(ב) (1) ההכנסה בשנה השוטפת תיקבע על פי השומה הסופית של ההכנסה כאמור לאותה שנה לפני כל פטור, ניכויים וזיכויים לפי פקודת מס הכנסה (להלן - ההכנסה בשומה), בהפחתת סכומים אלה:

(א) סכומי דמי ביטוח ומס מקביל המותרים בניכוי מההכנסה בשומה לפי סעיף 47א לפקודת מס הכנסה;

(ב) סכום שהותר בניכוי לפי סעיף 47(ב) לפקודת מס הכנסה;

ואולם כל עוד לא נערכה שומה סופית כאמור ישולמו מקדמות על חשבון דמי הביטוח בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות, ודין המקדמות לענין חוק זה כדין דמי ביטוח; בתקנות כאמור ייקבעו גם התנאים והכללים שלפיהם תקודם הכנסה של שנות כספים קודמות, כפי שנקבעה בתקנות, לצורך תשלום המקדמות בשנה שוטפת.

..... " (ההדגשות הוספו – ק.ב.).

31. סעיף 2 לפקודת מס הכנסה מונה מקורות הכנסה שונים החייבים בתשלום מס הכנסה. הסעיף הרלוונטי לענייננו הוא סעיף 2(1) הקובע "השתכרות או ריווח מכל עסק או משלח-יד שעסקו בו תקופת זמן כלשהי, או מעסקה או מעסק בעלי אופי מסחרי".

32. נוסף כי סעיף 350 לחוק קובע "הכנסות הפטורות מדמי ביטוח".

סעיף 350(א)(7) מונה כהכנסה פטורה "הכנסה מדמי שכירות שחלות עליה הוראות סעיף 122 לפקודת מס הכנסה, הכנסה מדמי שכירות מחוץ לישראל שחלות עליה הוראות סעיף 122א לפקודת מס הכנסה והכנסה שאינה הכנסה מעבודה כעובד או כעובד עצמאי, הפטורה ממס לפי כל דין, למעט הכנסה מפנסיה מוקדמת שהגדרתה בסעיף 345ב(א).....".

הכרעה

33. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים, עדויותיהם והראיות שהוצגו לפנינו הגענו למסקנה כי דין התביעה להידחות, כפי שיפורט להלן.

34. ראשית, התובע העיד שהוא עובד כשותף בעסק של בנו במשך כעשר שעות בשבוע וכתוצאה מכך יש לו הכנסות מהעסק. בשומת מס הכנסה לשנת 2013 נקבע שלתובע הכנסות בסכום כולל של 321,162 ₪ (להלן: ההכנסות). בנסיבות אלה, ההכנסות שנקבעו בשומת מס הכנסה חייבות בדמי ביטוח מכוח סעיף 345(ב)(1) לחוק וסעיף 2(1) לפקודת מס הכנסה.

35. שנית, סעיף 350 לחוק קובע סוגי הכנסות הפטורות ממס: האחת, הכנסה מדמי שכירות בארץ שחלה עליה הוראת סעיף 122 לפקודה; השנייה, הכנסה מדמי שכירות בחו"ל שחלה עליה הוראת סעיף 122א לפקודה; השלישית, הכנסה שאינה הכנסה מעבודה כעובד או כעובד עצמאי הפטורה ממס לפי כל דין.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ב"ל 8796-09-17

הנטל להוכיח שההכנסות בשנת מס מסוימת פטורות מתשלום דמי ביטוח, חלה על הטוען לפטור, דהיינו – על התובע. במקרה שלפנינו התובע לא הוכיח שההכנסות שדווחו למס הכנסה נכנסות לאחת ההגדרות של הכנסה הפטורה מדמי ביטוח לפי החוק. לפיכך, חויב התובע בתשלום דמי ביטוח בהתאם לדין.

יצוין, כי לפני שהתובע חויב בדמי ביטוח ביקש הנתבע שימציא פירוט של ההכנסות שדווחו למס הכנסה על מנת לבחון אם מדובר בהכנסות הפטורות מדמי ביטוח. בקשת הנתבע נועדה למנוע את חיוב התובע בדמי ביטוח בגין הכנסה פטורה²². משהתובע לא נענה לבקשת הנתבע ולא המציא פירוט של ההכנסות עליהן דיווח למס הכנסה, אין לו להלין אלא על עצמו.

בהקשר זה נציין שמכוח תקנה 3 לתקנות הביטוח הלאומי (מקדמות) הקובעת כי **"לא המציא מבוטח למוסד העתק שומה כשנדרש לכך מאת המוסד, ישלם מקדמה רבעונית...."**, הנתבע מוסמך לדרוש ממבוטח להמציא שומות של מס הכנסה לצורך בחינת ההכנסות החייבות בדמי ביטוח.

36. **שלישית**, התובע קיבל מהנתבע קצבת נכות כללית משנת 2000 ועד הגיעו לגיל זקנה בחודש פברואר 2013. התובע **לא דיווח לנתבע** על כך שהפך לשותף בעסק של בנו ולכן אין בידי הנתבע פירוט של מקורות הכנסותיו.

כמו כן, בהתאם לעדותו של מר שנרך בשומות שהעביר מס הכנסה לא מפורטים מקורות ההכנסה של התובע מכיוון שהוא פטור מתשלום מס הכנסה עקב היותו "נכה" בהתאם לסעיף 9(5) לפקודת מס הכנסה²³.

בנסיבות אלה, משמקורות ההכנסה של התובע לא פורטו בשומות שהעביר מס הכנסה לנתבע ומשהתובע סירב לפרט מהם מקורות הכנסתו כפי שדווחו בשומות, לא ניתן היה לבחון אם ההכנסות או חלקן פטורות מדמי ביטוח. לפיכך, חויב התובע בתשלום דמי ביטוח על מלוא הכנסותיו, נעשה כדין.

37. **רביעית**, העובדה שבשנת 2012 בוטל חיוב התובע בדמי ביטוח - אין בה כדי לסייע לו, ונסביר. גבי שטיין העידה שהחיוב של התובע בתשלום דמי ביטוח בוטל לאחר שהמציא **שומה לשנת 2012 עם פירוט מקורות ההכנסה ומכתב נלווה המפרט אף הוא את מקורות הכנסתו**. במכתב הנלווה, שתאם את שומת מס הכנסה לשנת 2012, נכתב שמקור ההכנסות הוא השכרת נכס. בנסיבות אלה, ניתן לתובע פטור מדמי ביטוח בשנת 2012²⁴. מכאן, שאם התובע היה מגיש לנתבע שומה עם פירוט הכנסותיו בשנת 2013 שממנה ניתן היה ללמוד שהכנסותיו פטורות מדמי ביטוח, כפי שהיה בשנת 2012, הוא היה מקבל פטור מתשלום דמי ביטוח לשנת 2013. משלא עשה כן, חויב התובע בהתאם לחוק.

²² דעות גבי שטיין – עמ' 11 לפרוטוקול שי' 24 – 27.

²³ עדות מר שנרך – עמ' 17 לפרוטוקול שי' 23 – 32.

²⁴ עדות גבי שטיין – עמ' 12 לפרוטוקול שי' 16 – 23.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ב"ל 8796-09-17

38. **חמישית**, לא נעלם מעינינו מכתב התובע מיום 12.3.2018 שבו נכתב **"מצורף דו"ח שומה מתוקן לשנת 2013. ביתר הפרטים אין שינוי והכל נשאר כמו ב-2012"** וכן תצהירו מיום 14.4.2015 שבו נכתב **"הנני מצהיר בזה שעיקר הכנסותיי הנם מהשכרת ציוד ונכסים. מצורף דף פירוט הכנסות כפי שהוגש לפקיד השומה צפת"**²⁵, שנשלחו לנתבע. עם זאת, גב' שטיין הסבירה בעדותה שהשומה שנשלחה לא הייתה ברורה ולכן כתבה לתובע שיגיש אותה בשנית²⁶. התובע טען במהלך חקירתה של גב' שטיין שהגיע לסניף ומסר לה את השומות. גב' שטיין הכחישה את טענת התובע והציעה שיגיש בשנית את השומות על מנת שניתן לבחון אם חויב בטעות²⁷, אולם הוא סירב לעשות כן. בנסיבות אלה, משהתובע לא שיתף פעולה עם הנתבע ולא הוכיח שהכנסותיו בשנת 2013 פטורות מתשלום דמי ביטוח – חיובו נעשה כדין.

39. **שישית**, התובע אינו זכאי לפטור מתשלום דמי ביטוח בהתאם להוראות סעיף 351(יא) לחוק, ונבאר.

סעיף 351 (י"א) לחוק קובע כך :

"מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, והכנסתו בשנת המס, או באותו חלק ממנה שבו היה מבוטח כאמור, אינה עולה על ההכנסה המזערית האמורה בפרט 3 בלוח י"א, לגבי אותה תקופה, לא ישלם דמי ביטוח אם הוא –

(1) מקבל גמלה או תגמול האמורים בסעיף 350, למעט דמי אבטלה בעד חודש מלא – בעד התקופה שבה קיבל גמלה או תגמול כאמור, ואם הוא נכה הזכאי לקצבת נכות לפי פרק ט' – בעד תקופה שתחילתה בתאריך הקובע כמשמעותו בסעיף 195;

"....."

כלומר החוק חל על מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי שהכנסתו בשנת המס או באותו חלק שבו היה מבוטח אינה עולה על ההכנסה המזערית האמורה בפרט 3 בלוח י"א.

"הכנסה המזערית" בפרק 3 בלוח י"א מוגדרת "לרבעון שתחילתו ב-1 בינואר, ב-1 באפריל וב-1 ביולי של שנת מס – סכום השווה ל-5% מהשכר הממוצע של החודש הראשון ברבעון שתחילתו ב-1 בינואר, כפול 3 ולרבעון שתחילתו ב-1 באוקטובר של שנת המס – סכום השווה ל-5% מהשכר הממוצע של החודש הראשון שבאותו רבעון, כפול 3;

לשנה – סכום השווה לסך כל ההכנסות המזעריות שבאותה שנת מס."

יצוין שה"שכר הממוצע" מוגדר בסעיף 1 לחוק כשכר הממוצע במשק למשרת שכיר בשלושת החודשים האחרונים שלגביהם היו נתונים בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ביום שקדם ליום העדכון.

²⁵ מוצגים ת/3 ו-ת/2 בהתאמה.

²⁶ עדות גב' שטיין – עמ' 11 לפרוטוקול ש' 1 – 5, ש' 9 – 15. המכתב לא הוצג, אולם אין מחלוקת בין הצדדים כי המכתב נשלח לתובע.

²⁷ עדות גב' שטיין – עמ' 3 – 5, ש' 20.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ב"ל 8796-09-17

התובע לא הוכיח כי הכנסתו היא בגדר "הכנסה מזערית" כהגדרתה בפרק 3 בלוח י"א. יצוין שבהתאם לשומת מס הכנסה ההכנסה החודשית הממוצעת של התובע היא בסכום של 26,763.5 ₪ (321,162/12) - סכום העולה על ה"הכנסה המזערית".

בנסיבות אלה, לא עלה בידי התובע להוכיח שהוא זכאי לפטור מדמי ביטוח בהתאם להוראת סעיף 351(י"א) לחוק.

40. לענין טענת התובע ש"חיוב מקדמה רטרוא" הוא בלתי חוקי נציין כי דינה להידחות. בסעיף 345(5) לחוק נקבע שכל עוד לא נערכה שומה סופית ישולמו **מקדמות** על חשבון דמי הביטוח. כמו כן, בתקנות הביטוח הלאומי (מקדמות) נקבעה הדרך שבה מחושבת המקדמה מקום שבו השומה מתייחסת לשנת מס מלפני שלוש שנים והנתבע הודיע למבוטח על חובתו להגיש הצהרה²⁸. בנסיבות אלה, ניתן היה לחייב את התובע ב"מקדמה רטרוא" בעת בירור מקור הכנסותיו.

41. לענין גביית דמי הביטוח מקצבת אזרח ותיק ומחשבון הבנק של התובע לאחר הטלת עיקול נציין כי הנתבע פעל בהתאם לסמכותו הקבועה בסעיפים 366 ו-367 לחוק. התובע חויב בדמי ביטוח בגין הכנסתו בשנת 2013, אולם סירב לשלם את חובו. לכן פעל הנתבע לגבות את החוב בהתאם להוראות החוק. הנתבע קיזז סכום של 538 ₪ מקצבת אזרח ותיק של התובע במשך חמישה חודשים וגבה את יתרת החוב מחשבון הבנק שלו לאחר הטלת עיקול²⁹.

42. לענין טענת התובע שלפיה בהתאם לפסיקה שומת מס הכנסה היא הקובעת נציין כי הנתבע לא התכחש לפסיקה זו ופעל על פיה. הנתבע חייב את התובע בתשלום דמי ביטוח על סמך ההכנסה שנקבעה בשומת מס הכנסה ולא ניסה לערער על הכנסה זו. אמנם לתובע יש פטור מתשלום מס הכנסה בהתאם לפקודה עקב נכות בשיעור הגבוה מ-90%, אולם בחוק לא ניתן פטור מתשלום דמי ביטוח בגין נכות שכזו. לפיכך ככל שהתובע מעוניין בפטור מתשלום דמי ביטוח עליו להוכיח שההכנסות שבגין קיבל פטור מתשלום מס הכנסה פטורות גם מתשלום דמי ביטוח. משהתובע לא הוכיח כי מקורות הכנסותיו פטורים מדמי ביטוח, חויב כדין על יסוד ההכנסה שנקבעה בשומת מס הכנסה.

43. מן המקובץ עולה כי התובע לא דיווח לנתבע על כניסתו לעבוד כשותף בעסק של בנו ועל מקורות הכנסתו. מס הכנסה העביר לנתבע שומות של התובע, לרבות שומה לשנת 2013, שהיא השומה מושא הליך זה. התובע סירב להעביר לנתבע את השומה שהגיש למס הכנסה הכוללת פירוט של מקורות הכנסותיו בשנת 2013. לפיכך, משלא עלה בידי התובע להוכיח שהכנסותיו, ולמצער חלקן, פטורות מתשלום דמי ביטוח הוא חויב כדין בתשלום דמי ביטוח על מלוא ההכנסות.

44. טרם נעילה נציין כי ככל שהתובע מעוניין לקבל פטור מדמי ביטוח בגין הכנסותיו בשנת 2013 עליו להגיש לנתבע את מסמכים המפרטים את מקורות הכנסותיו, לרבות השומה המפורטת שהוגשה למס הכנסה מכיוון שחיובו בדמי ביטוח נובע מהדיווח למס הכנסה³⁰.

²⁸ תקנה 2(ב) לתקנות הביטוח הלאומי (מקדמות), התמ"ד-1984.

²⁹ יצוין כי לאחר מימוש העיקול התברר כי נגבה מהתובע סכום גבוה יותר מהחוב שנתרם לתשלום. סכום זה הוחזר לתובע.

³⁰ סעיף 345(ב)(1) לחוק; עדות מר שרף - עמ' 17 לפרוטוקול ש' 13 - 14.

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ב"ל 8796-09-17

סוף דבר

45. התביעה נדחית.

46. אין צו להוצאות.

על פסק הדין ניתן לערער בזכות בפני בית הדין הארצי לעבודה בירושלים. הודעת ערעור יש להגיש לבית הדין הארצי בתוך 30 ימים ממועד קבלת פסק הדין.

ניתן היום, י"ב אלול התשע"ח, (23 אוגוסט 2018), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

מר שלמה קסל
נציג ציבור (מעסיקים)

קרן כהן, שופטת

מר הנו שלימאן
נציג ציבור (עובדים)

